

— новият Финансовъ Министръ съзираше три непрѣодолими прѣчки за нейното полезно развитие. „При такива обстоятелства“, казваше той въ мотивитѣ си къмъ новиятъ законопроектъ за Народна Банка, внесенъ на разглеждане въ I сасия на IV об. Н. Събрание прѣзъ м. ноемврий 1884 г., „естественно бѣше да се породѣ мисълъ за учрѣждението на една нова Народна Банка“... „Уставътъ отъ 1883 г. обаче узаконявалъ подробности, които при по-новитѣ обстоятелства не могатъ да се приложатъ. При това и акционерното начало, което съставлява основата на казания уставъ, както е тамъ положено, прѣдставлява опасности, на които ни едно народно прѣдставителство не смѣ лекомислено да се изложи. За това тоя уставъ и до днесъ не се приложи и сега се намѣри за нужно съвсѣмъ да се унищожи, като се замѣни съ тукъ приложенииятъ законопроектъ, който да съдържа само общитѣ начала на новоучрѣждаемата Народна Банка“...

„Българската Народна Банка ще бѣде държавно учрѣждение. При сегашнитѣ економически условия на страната, това начало се намѣри за безопасно и се прѣдпочете. Истина е, че когато има акционери въ една банка, и общественото мнѣние бди врѣзъ хода ѝ по-внимателно и контролътъ на акционеритѣ е единъ елементъ за успѣхъ. Но у насъ, при извѣстното равнодушие на общественото мнѣние и при отсъствието на хора опитни по тая частъ, вънкашниятъ контролъ едва ли ще може да се упражнява, както по други мѣста. При това има надежда, че, при една добра организация и при отбѣгването на всѣка вънкашна противозаконна намѣса въ нейнитѣ дѣла, Народната Банка и като държавно учрѣждение, ще може да се управлява добръ и да се придържа строго о своятъ уставъ“²⁸⁾.

Така щото и споредъ третиятъ законопроектъ за Народната Банка, който се прие отъ IV об. Н. Събрание въ първата му редовна сесия прѣзъ мѣсець януарий 1885 г., а турна въ дѣйствие отъ 1 септември 1885 год., държавниятъ характеръ на Б. Н. Банка останалъ запазенъ. Споредъ този законъ (*Loi organique*), който съ нѣкои измѣнения, за които ще бѣде рѣчь при подробниятъ анализъ на операциитѣ на банката, остава въ сила въ основнитѣ си положения дори до днесъ, на Бѣлг. Н. Банка, сега съ капиталъ отъ 10 мил. лв., се прѣдоставяше да върши свѣрхъ операциитѣ, прѣдвидени въ устава ѝ отъ 1879 г., още и слѣднитѣ дѣйствия: да издава банкови билети отъ златенъ еталонъ платими на прѣдвѣвателъ и по прѣдвѣление (чл. 4, алинея 1 отъ закона и чл. 6 отъ устава)²⁹⁾, като пази въ касата си златна монета за едно количество равно съ третата частъ отъ стойността на издаденитѣ банкноти (чл. 4, ал. 2 отъ закона и чл. 7, ал. 1 отъ устава) въ количество не по-горѣ отъ 2 пѣти основниятъ и запасниятъ ѝ капитали (чл. 7, ал. 3 отъ устава)³⁰⁾; 2) да открива, съгласно чл. 5, п. 7 отъ закона, текущи смѣтки (наречени

²⁸⁾ Вж. „Дневницитѣ“ на IV об. Н. Събрание, I сесия, кн. I, стр. 680.

²⁹⁾ Съ „Закона отъ 15 декември 1891 г. за допълнение на чл. 4 отъ закона за учрѣждението на Б. Н. Банка отъ 1885 г.“ на Бѣлг. Н. Банка се даде правото да издава банкноти и отъ сребѣренъ еталонъ, съ уговорката, че Финансовиятъ Министръ, по рѣшение на Министерския Съвѣтъ, има право да спира издаването на банкнотитѣ отъ сребѣренъ еталонъ и даже да изиска отъ Народната Банка да откупи назадъ частъ или всичкитѣ издадени банкноти отъ тоя еталонъ. Съ правото да емитира банкноти отъ сребѣренъ еталонъ банката е започнала да се ползува въ края на 1899 год.

³⁰⁾ Споредъ измѣнението отъ 2 февруарий 1903 г., внесено въ третата алинея на чл. 7 отъ устава на банката, количеството на банкнотитѣ, които банката можеше да издаде, се повиши отъ 2 на 3 пѣти основниятъ ѝ и запасни капитали.